

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. kesäkuuta 2016
(OR. en)

9226/16

ECOFIN 466
UEM 212
SOC 330
EMPL 226
COMPET 300
ENV 345
EDUC 201
RECH 192
ENER 208
JAI 456

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	9140/16 ECOFIN 431 UEM 181 SOC 295 EMPL 191 COMPET 268 ENV 312 EDUC 168 RECH 160 ENER 173 JAI 418 - COM(2016) 343 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI Romanian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Romanian vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakohdassa mainittu, komission ehdotukseen COM(2016) 343 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu ... päivänä ...kuuta ...,
Romanian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Romanian vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva
neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Romania kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Romaniaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Romanian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättää analyysinsä perusteella, että Romanian makrotaloudessa ei ole epätasapainoja.
- (3) Romania toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013³ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Kolmas maksutasetukiohjelma (2013–2015) päättyi syyskuussa 2015, mutta sitä koskeva tarkastelu ei ole vielä valmistunut. Kolmatta virallista tarkastuskäyntiä (16 päivästä –30 päivään kesäkuuta 2015) ohjelman ehtojen toteutumisen arvioimiseksi ei ole saatu päätökseen. Vaikka useilla aloilla saatiin aikaan jonkin verran edistystä, ohjelman nykyiset ja aiemmat saavutukset ovat vaarantuneet keskeisillä politiikka-aloilla. Ohjelman jälkeinen valvonta alkoi 1 päivänä lokakuuta 2015, ja se jatkuu ainakin siihen asti kunnes 70 prosenttia ensimmäisen maksutaseohjelman osana myönnetystä lainasta on maksettu takaisin eli vähintään kevääseen 2018.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (6) Romaniaaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan kokonaisrahoitusaseman heikkenemistä siten, että se on –0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja –2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosina 2016 ja 2017. Myös rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan heikkenevän. Ohjelman mukaan poiketaan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta, joka saavutettiin vuosina 2014 ja 2015. Tavoite on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, eikä siihen palata ohjelmakauden aikana. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen odotetaan olevan alle 40 prosenttia koko ohjelmakauden ajan. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava vuonna 2016 ja jossain määrin suotuista vuonna 2017. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa merkittävän poikkeaman riski vuonna 2016 ja, jos politiikka säilyy muuttumattomana, myös vuonna 2017. Lisäksi komission kevään 2016 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämän odotetaan olevan 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Tämä ylittää perussopimuksen mukaisen 3 prosentin viitearvon. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Romania ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan sääntöjen noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (7) Romanian finanssipoliittiseen kehykseen liittyvä lainsäädäntö on vakaa, mutta sitä ei sovelleta tehokkaasti käytännössä. Mitään hiljattain toteutetuista alijäämää kasvattavista julkisen talouden toimenpiteistä ei käynnistetty tai hyväksytty osana tavanomaista talousarviomenettelyä. Vuonna 2015 rikottiin vaatimusta liittää valtiovarainministeriön tarkistama vaikutustenarviointi uusiin lakialoitteisiin, joilla lisätään julkisia menoja tai vähennetään julkisia tuloja, kuten myös vaatimuksia noudattaa menokattoja ja ehdottaa tulojen vähentymiselle korvaavia toimenpiteitä. Käytännössä finanssipoliittiselle neuvostolle annetaan hyvin vähän aikaa reagoida talousarviota koskeviin ehdotuksiin, eikä sen lausuntoja ja suosituksia oteta riittävästi huomioon. Vuoden 2016 budjettilain tavoitteena on julkisen talouden alijäämä, joka on 2,95 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä johtaa merkittävään poikkeamaan keskipitkän aikavälin tavoitteesta eikä ole kansallisen finanssipoliittisen kehyksen mukaista.

- (8) Parhaillaan toteutetaan useita toimenpiteitä, joilla parannetaan veronkantoa ja lisätään verosäännösten noudattamista. Näitä toimenpiteitä ovat kassakoneiden tekeminen pakollisiksi, käteismaksuja koskevien sääntöjen tiukentaminen, uusi alv-rekisteröintimenettely, veroviranomaisen (ANAF) suorittamien tarkastusten lisääminen ja sen käynnissä oleva organisaatiouudistus. Veronkierron yleisyys ja verosäännösten heikko noudattaminen ovat kuitenkin edelleen haaste. Pimeä työ ja palkkojen aliraportointi vähentävät edelleen verotuloja ja vääristävät taloutta. Pimeän työn hillitsemiseksi toteutetut toimenpiteet, joita myös työsuojeluviranomaiset ovat toteuttaneet, ovat edelleen teholtaan rajallisia.
- (9) Laki, jolla naisille ja miehille asetetaan sama eläkeikä, on ollut parlamentin käsittelyssä vuodesta 2013. Jos se hyväksyttäisiin, ikääntyvien naisten osallistuminen työmarkkinoille lisääntyisi merkittävästi, sukupuolten välinen eläke-ero kaventuisi ja vanhuusköyhyyden riski vähenisi.
- (10) Työmarkkinaolosuhteet paranivat vuonna 2015. Työttömyysaste on alhainen ja työllisyysaste kasvaa. Pitkäaikaistyöttömyyttä on vähemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Jäljellä on kuitenkin merkittäviä haasteita, jotka liittyvät erityisesti työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuuteen. Näiden nuorten aktivoimiseksi on toteutettu vain rajallisesti toimia.
- (11) Kansallinen työvoimatoimisto on jäljessä yksilöllisten palvelujen tarjoamisessa työnhakijoille, ja sillä on työnantajille vain rajoitetusti palveluja, vaikka sille on ilmoitettava avoimista työpaikoista. Työttömien eri ryhmille suunnatun räätälöidyn tuen antamiseksi on hyväksytty menettely, mutta sitä ei ole vielä pantu täytäntöön. Työvoima- ja sosiaalipalvelujen välinen yhteistyö on hyvin vähäistä, minkä vuoksi sosiaaliavustuksia saavia on entistä vaikeampi aktivoida.
- (12) Vähimmäispalkka, joka on EU:n pienimpiä, on noussut huomattavasti vuodesta 2013. Sen määrittelyä varten ei kuitenkaan ole puolueettomia kriteerejä, mikä aiheuttaa epävarmuutta. Vähimmäispalkan määrittelyä varten on perustettu kolmikantatyöryhmä, mutta edelleenkin ei ole olemassa selkeitä ohjeita tai kriteereitä, joissa otettaisiin huomioon vähimmäispalkan vaikutus työpaikkojen luomiseen, sosiaaliin oloihin ja kilpailukykyyn. Työmarkkinavuoropuhelu on edelleen yleisesti heikkoa.

- (13) Köyhyys- ja syrjäytymisvaara on Romaniassa yksi EU:n suurimpia. Sosiaaliavustusten varassa elävien ihmisten työvoimapolitiittiset aktivointitoimet ovat vähäisiä, erityisesti maaseudulla. Sosiaalietuuksien viiteindeksiä, johon sosiaalietuuksien määrät perustuvat, ei päivitetä säännöllisesti taloudellisen tilanteen mukaan, mikä voi ajan mittaan vaikuttaa etuuksien riittävyyteen. Vähimmäistoimeentulotukea koskeva laki, jonka odotetaan parantavan sosiaalietuuksien kohdentamista ja riittävyyttä ja vähimmäistoimeentulotukea saavien henkilöiden työvoimapolitiittisia aktivointitoimia, on lähetetty parlamenttiin hyväksyttäväksi. Useilla hallituksen köyhyyden vastaisen paketin toimenpiteillä pyritään puuttumaan ongelmaan integroivan lähestymistavan avulla (koulutus, terveydenhuolto, asuminen, sosiaaliturva, liikenne).
- (14) Romaniassa on edelleen koulutukseen liittyviä haasteita. Useat strategiat koskevat elinikäistä oppimista, ammatillista koulutusta, korkeakoulutusta ja koulunkäynnin keskeyttämistä. Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus on kuitenkin edelleen selvästi EU:n keskiarvoa suurempi osittain sen vuoksi, että vuonna 2015 hyväksytyn strategian täytäntöönpanossa on merkittäviä viiveitä. Tilannetta ehkäiseviä ja korjaavia ohjelmia on vähän. Haavoittuvassa asemassa olevilla ryhmillä, kuten romaneilla ja köyhien perheiden lapsilla, on edelleen vaikeuksia laadukkaaseen koulutukseen pääsyssä ja koulunkäynnin loppuun saattamisessa erityisesti maaseutualueilla. Romania on tukenut varhaiskasvatuksessa muita heikommassa asemassa olevien (3–6-vuotiaiden) lasten osallistumista päiväkotiopetukseen. Tätä nuorempien, 0–3-vuotiaiden lasten varhaiskasvatuspalvelut ovat edelleen rajallisia. Hiljattain annettu lainsäädäntö, jossa laajennetaan vanhempainvapaata koskevia säännöksiä, sekä riittämättömät kannustimet työhön voivat lisätä naisten esteitä osallistua työmarkkinoille. Keskiasteen ammatilliseen koulutukseen osallistuvien osuus on EU:n keskiarvoa suurempi, mutta koulutuksen keskeyttävien osuus on edelleen suuri. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus kasvaa, mutta tutkintojen laatu ja soveltuvuus työmarkkinoiden tarpeisiin on rajallinen. Aikuiskoulutukseen osallistuu vain harva.
- (15) Terveydenhuollon tulokset Romaniassa ovat heikkoja. Syntymähetken elinajanodote on sekä miehillä että naisilla selvästi alle EU:n keskiarvon. Pääongelmat ovat edelleen pääsy terveydenhuollon piiriin ja liiallinen turvautuminen sairaalahoitoon. Epäviralliset maksut ovat yleisiä julkisessa terveydenhuollossa, mikä heikentää pienituloisten henkilöiden pääsyä sen piiriin. Romania on hyväksynyt toimenpiteitä, joilla parannetaan pienituloisten eläkeläisten sekä syrjäisillä ja eristyneillä alueilla asuvien pääsyä terveydenhuollon piiriin. Kehitteillä on sosiaali- ja terveydenhuoltoasioiden sovittelijoiden verkosto, ja yhteisöpalveluista on tehty lakiehdotus. Vammaisten laitoshoidosta luopuminen on edelleen haaste.

- (16) Romania on toteuttanut toimenpiteitä puuttuakseen terveydenhuoltojärjestelmänsä vähäisiin määrärahoihin ja julkisten varojen tehottomaan käyttöön. Uudistuksiin on sisältynyt terveydenhuoltoalan maksurästien hoitaminen, lääkemenojen kestävyysparantaminen, sähköisten terveystietojärjestelmien käyttöönotto, terveydenhuoltojärjestelmän rahoituksen parantaminen, strategian laatiminen resurssien siirtämiseksi sairaalahoidosta ehkäisevään ja perusterveydenhuoltoon sekä hankintamenettelyjen keskittäminen. Hallinnollisten valmiuksien puute kuitenkin viivästyttää vuosien 2014–2020 kansallisen terveydenhuoltostrategian toteuttamista. Erityisesti terveydenhuoltojärjestelmän tehokkuudelle on haittaa viiveistä sairaala-alan yksinkertaistamisesta ja siirtymisestä vuodeosastohoidosta kustannustehokkaampaan avohoitoon.
- (17) Kaupunki- ja maaseutualueiden kehityserot ovat Romaniassa suuret. Maaseudulla työllisyystilanne, sosiaalinen tilanne sekä terveydenhuollon ja koulutuksen tulokset ovat kaupunkeja heikompia ja ihmisten pääsy koulutuksen, terveydenhuoltopalvelujen, yleishyödyllisten peruspalvelujen ja julkisten palvelujen piiriin on vaikeampaa, sillä paikallishallinnon valmiudet ovat heikot ja hajanaiset. Maaseutualueiden sosioekonomista kehitystä haittaa liikenneinfrastruktuurin kehittymättömyys sekä julkisen ja yksityisen liikenteen vähäisyys. Lisäksi työmatkakustannukset ovat korkeat ja laajakaistainfrastruktuuriin pääsy rajallista. Maatalouden vähäinen arvonlisäys ja talouden yksipuolisuus maaseutualueilla haittaa kestävä maaseututalouden kehittämistä. Suuri osa maaseudun työvoimasta työskentelee omavaraisviljelyn tai osittaisen omavaraisviljelyn piirissä. Sille on ominaista piilotyöttömyys tai palkaton kotitaloustyö, heikko tuottavuus ja köyhyys. Pääosin EU:n rahoittamalla köyhyyttä torjuvalla paketilla toteutetaan integroitua köyhyyden vastaista lähestymistapaa myös maaseudulla. Perusteilla on yhdenmetyjä yhteisöryhmiä, joiden tarkoituksena on tarjota monenlaisia palveluja heikoimmassa asemassa oleville yhteisöille. Näitä ryhmiä ei ole kuitenkaan vielä perustettu.

- (18) Strategiset puitteet julkishallinnon uudistamiseksi ovat olleet olemassa vuodesta 2014, mutta vuonna 2015 niiden toteuttaminen oli hidasta. Vuonna 2016 on hyväksytty tiettyjä keskeisiä aloitteita, joilla parannetaan julkishallinnon toiminnan läpinäkyvyyttä ja tuloksellisuutta. Keskeisiin prosesseihin ja päätöksiin liittyy kuitenkin sattumanvaraisuutta, joka johtuu viiveistä henkilöstöjohtamisen yleisen ja avoimen lähestymistavan käyttämisessä erityisesti palkkaamisen/nimittämisen, arvioinnin, palkkauksen, kaikkien henkilöstöryhmien urakehityksen sekä koulutuksen osalta. Lisäksi organisatoriset rakenteet ovat epävakaita. Näillä seikoilla on kielteinen vaikutus virkamieskunnan riippumattomuuteen ja ammattimaisuuteen ja näin ollen sen tuloksellisuuteen ja tehokkuuteen. Monimutkaiset hallintomenettelyt, tehoton julkisten hankintojen järjestelmä ja laajalle levinnyt korruptio rajoittavat palvelujen (myös sähköisten viranomaispalvelujen) tarjoamista sekä kansalaisille että yrityksille. Strategista suunnittelua, ohjelmabudjetointia, kuulemiskäytänteitä ja näyttöön perustuvaa päätöksentekoa käytetään edelleen liian vähän. Nämä haasteet haittaavat useilla aloilla tärkeiden politiikkatoimien täytäntöönpanoa ja esimerkiksi saatavilla olevien EU:n varojen ja muun taloudellisen tuen hyödyntämistä.
- (19) Tärkeimpiä talouden aloja hallitsevilla valtion omistamilla yrityksillä on taipumus alisuoriutua. Näitä yrityksiä on erityisen paljon tärkeimmillä infrastruktuuritoimialoilla. Energia-alalla niiden osuus on 44 prosenttia liikevaihdosta ja 77 prosenttia työvoimasta, ja liikennealalla 24 prosenttia liikevaihdosta ja 28 prosenttia työvoimasta. Valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta annetusta erityisasetuksesta nro 109/2011 tehtiin laki 10 päivänä toukokuuta 2016, ja sitä on muutettu vastaamaan paremmin kansainvälisiä hyviä käytänteitä. Romania on jälleen aloittanut ammattijohtajien palkkaamisen väliaikaisen johdon tilalle useissa valtionyhtiöissä, mutta edistys on ollut alun perin ilmoitettua hitaampaa. Vuotuisten talousarvioiden hyväksymisen ja tarkastetun vuotuisen tilinpäätöksen julkaisemisen nopeuttaminen edistäisi myös valtionyhtiöiden läpinäkyvyyttä ja vastuuvellisuutta. Uutta yksityistämislakia valmistellaan. Se saattaa kuitenkin sisältää omistajaohjausta koskevan lainsäädännön kanssa ristiriitaisia säännöksiä. Erityisen ongelmallisia ovat todennäköiset päällekkäisyydet yksityistämisestä vastaavan erityisselvittäjän ja yrityksen johdon vastuualueissa.

- (20) Vaikka oikeuslaitos on pyrkinyt puuttumaan korkean tason korruptioon, korruptiota esiintyy edelleen useilla talouden aloilla ja siinä on mukana nimitettyjä viranhaltijoita ja vaaleilla valittuja edustajia kaikilla hallinnon tasoilla samoin kuin julkisten laitosten virkamiehiä ja toimenhaltijoita. Oikeuslaitosta ollaan uudistamassa merkittävästi, mutta edelleen ongelmallisia ovat tuomioistuinten suuri työmäärä, tuomioistuinten päätösten ennakoitavuus ja moitteeton täytäntöönpano sekä oikeuslaitokseen kohdistuva ulkoinen paine. Romanialle osoitetaan yhteistyö- ja seurantamekanismin puitteissa suosituksia, jotka koskevat oikeuslaitoksen uudistamista ja korruption torjuntaa. Sen vuoksi kyseisiä aloja ei ole otettu huomioon Romanialle osoitetuissa maakohtaisissa suosituksissa.
- (21) Rahoitussektorin vakaus on parantunut. Sille aiheutuu kuitenkin edelleen riski kotimaisista lakialoitteista. Hiljattain hyväksytty velkavastuusta vapautumista koskeva laki, jota sovelletaan olemassa oleviin lainoihin takautuvasti, voi olla useille luottolaitoksille haaste ja johtaa luotonannon vähenemisen. Laki voi lisätä rahoitussektorin vakauteen kohdistuvia riskejä ja vaikuttaa koko talouteen. Lisäksi pankeille voi aiheutua kielteistä vaikutusta ehdotuksesta muuntaa valuuttalainat paikalliseksi valuutaksi sekä eräistä tuomioistuinten päätöksistä, jotka koskevat lainasopimusten kohtuuttomia ehtoja.
- (22) Riittämätön tai huonolaatuinen infrastruktuuri on yksi suurimmista liiketoimintaa haittaavista ongelmista Romaniassa ja muodostaa esteen kaupan ja talouden kehittymiselle. Vaikka tilanne on hiljattain parantunut jonkin verran, Romania on edelleen alueensa vertaismaista viimeinen, kun tarkastellaan, minkälaisena liikenne- ja viestintäinfrastruktuurin laatua pidetään. Sen maantie- ja moottoritieverkosto on pieni verrattuna vertaismaihiin ja suhteutettuna maan kokoon. Liikennettä koskevan yleissuunnitelman ja siihen liittyvän rautatieuudistuksen hyväksyminen on lykkääntynyt jatkuvasti.

- (23) Julkiset investoinnit ovat vähentyneet vuodesta 2008 lähtien huolimatta siitä, että rahoitusta on hyvin saatavilla erityisesti EU:n rahastoista. Tämä suuntaus kääntyi vuonna 2015, mutta julkisten investointien odotetaan hiipuvan vuodesta 2016 alkaen, sillä vuosien 2014–2020 ohjelman täytäntöönpano ei ole päässyt kokonaisuudessaan käyntiin eikä suunnitteilla ole riittävästi ja riittävän valmiita hankkeita. Romaniassa on hiljattain alettu lisätä ministeriöiden välistä yhteistyötä julkisen hankintajärjestelmän uudelleenjärjestämiseksi ja investointihankkeiden suunnittelun ja täytäntöönpanon parantamiseksi. Julkisten investointihankkeiden valmistelu on kuitenkin edelleen riittämätöntä ja ulkoisille vaikutuksille altista. Hankkeiden valintaa haittaa yhä keskipitkän ja pitkän aikavälin suunnittelun ja strategisten prioriteettien puute, tarve saada aikaan monien päättäjien välinen yhteisymmärrys, valtiovarainministeriön julkisten investointien arvioinnista vastaavan yksikön täytäntöönpanovaltuuksien rajallisuus ja valintakriteereiden puute paikallisen kehittämisen kansallisessa ohjelmassa.
- (24) Kustannuskilpailukyvyyn ja kaupan tulosten merkittävästä parantumisesta huolimatta Romanian reaalin kilpailukyky on edelleen haasteellinen. Rakenteelliset esteet haittaavat siirtymistä korkeamman lisäarvon talouteen ja rajoittavat Romanian kykyä saada aikaan kestävää kasvua. Hallinnollisten menettelyjen monimutkaisuus, finanssi- ja veropolitiikan epävakaisuus ja heikko liiketoimintaympäristö vaikuttavat edelleen kielteisesti investointipäätöksiin. Veronkierto ja pimeä työ vähentävät verotuloja ja vääristävät taloutta. Pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet saada rahoitusta ovat edelleen rajalliset.

- (25) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Romanian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Romanian viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Romanian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4.
- (26) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁴ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

⁴ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Romania toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. vähentää poikkeamista julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta vuonna 2016 ja sopeuttaa julkista taloutta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikäli keskipitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä vähäisemmillä sopeutustoimilla; varmistaa finanssipoliittisen kehyksen soveltamisen ja vahvistaa verosäännösten noudattamista ja veronkantoa; varmistaa, ettei lakialoiteilla heikennetä oikeusvarmuutta eikä vaaranneta rahoitusvakautta; hyväksyy tarvittaessa toimenpiteitä, joilla vähennetään tällaisia riskejä;
2. lisää kansallisen työvoimatoimiston palveluja työnantajille ja työnhakijoille erityisesti räätälöimällä palveluja työnhakijoiden profiilin mukaan, yhdistämällä palvelut paremmin sosiaalihuoltoon, myös sosiaalipalveluihin, ja pyrkimällä saavuttamaan nuoret, jotka eivät ole rekisteröityneet työvoimapalvelujen käyttäjiksi; vahvistaa työmarkkinaosapuolia kuultuaan puolueettomat kriteerit vähimmäispalkan määrittämiseksi; toteuttaa toimia koulunkäynnin keskeyttämisen ehkäisemiseksi ja lisää laadukkaan koulutuksen tarjontaa erityisesti romaneille; hyväksyy naisten ja miesten eläkeiän yhdenmukaistamisen;
3. hillitsee epävirallisia maksuja terveydenhuoltoalalla ja lisää avohoitomahdollisuuksia; parantaa henkilöstöjohtamisen riippumattomuutta ja läpinäkyvyyttä julkishallinnossa; yksinkertaistaa yrityksiä ja kansalaisia koskevia hallinnollisia menettelyjä; vahvistaa valtionyhtiöiden omistajaohjausta;
4. parantaa yhdennettyjen julkisten palvelujen saatavuutta, laajentaa perusinfrastruktuuria ja edistää talouden monipuolistamista erityisesti maaseutualueilla; hyväksyy ja panee täytäntöön liikennettä koskevan yleissuunnitelman; parantaa julkisten investointihankkeiden priorisointia ja valmistelua.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*
